

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Signis Prædestinationis, Et Reprobationis, Et De Numero Prædestinatorum, Ac Reprobatorum

Recupito, Giulio Cesare

Lvgdvni, 1681

Cap. VIII. Soluitur argumentum ductum ab exemplo boni Latronis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44272

interitum, causam etiam detegere dignaretur. Sollicitabatur quippe pius Sacerdos ea cura, ne fortè miser ille ipsius negligentia periisset. Ne morer pluribus, orauit, exorauit. Namque inter has preces iterum ille conspectui se reddidit ac lamentabili voce. Ne puta, inquit, me tua culpa aut incuria periisse. Confessio, qua tibi peccata detexi, integra fuit & salutaris: detestatio peccatorum vera: votum non vltè peccandi, firmum & efficax. Absolutio, quam mihi sæpius impendisti, nunquam irrita cecidit: sed ablutus omni peccati macula in gratiam cum Deo redii. Atque vtinam tunc anteuertisset me mors; nunc inter damnatos non essem. Sed cùm postea, Viatico sanctè & fructuosè suscepto, morbi vis remittere videretur, spemque vitæ conciperem, obtulit meæ menti diabolus mulieris illius simulachrum, cui me longo vsu lasciuus amor deuinxerat, quæ amoris speciem præferens, ita me alloqui videbatur. Nonne si vixeris, & conualueris, ad priores simul dilicias redibimus? *Annui*, miser, ex praua consuetudine, ad assentiendum procliuis & vix assensu præstito, iusto Dei iudicio reualescente repente morbo, efflavi animam infelicem. Heu ob momentaneam cogitationem æternis addictus flammis, vt tibi faciet aspectus fidem. Inter hæc verba, vestem, qua videbatur indutus, aperuit; & flammæ delitescens, quibus acerrimè inardescerat, detexit. Mox ab oculis euauit, à dæmonibus denuò arreptus, ac retrusus ad tartara. Discant hinc alienis, vt dici solet, impensis, qui nimium sibi fidentes pœnitentiam prorogant ad extrema. Nimis serò initium fit bonæ vitæ, cùm finis est vitæ.

CAPVT VIII.

Soluitur argumentum ductum ab exemplo boni Latronis.

XXXIII.
Augustin.

VNicum argumentum afferri solet ductum ex bono Latrone, qui malè vixit, bene mortuus est. Quod confirmari potest ex Augustino libro de prædestinatione contra Pelagianos, vbi: *Novimus*, inquit, *aliquos à iuuentute sua in omni scelere & damnabilitate vsque ad ætatem decrepitam perdurasse; & repente celitus inspirata salute raptos esse ad Regna calorum. Novimus etiam aliquos perfectos ex labore multorum annorum, prolapsos in ultimo vite sue, & periisse.* Respondeo hæc nihil contra nos facere, qui dicimus tantum contingere hoc in paucissimis. Immo argumentum hoc à bono Latrone ductum, potest contra aduersarios multipliciter retorqueri. Quod paulò fusiùs prosequar; quia in hoc exemplo fundantur, qui malè viuentes bonam mortem præsumunt. Retorqueo primò. Si bonus

Latro

Latro traductus est in fine vitæ à reprobis ad electos, tunc temporis Iudas traductus est circa finem vitæ ab electis ad reprobos: & ut egregiè Theophil. Raynaudus duplici libello adnotavit, *duplex facta est metamorphosis*, nempe *latronis in Apostolum, & Apostoli in latronem*. In illo *peffima vita optimus exitus: in hoc optima vita exitus peffimus*. Unde fit, ut si aliqui qui malè vixerint, conversi in morte augment numerum electorum; aliqui etiam, qui existimati sunt bonæ vitæ, perverfi in morte auxerint numerum reproborum.

Respondeo secundò, quia pœnitentia latronis, si comparetur ad pœnitentiam adulatorum fidelium qui convertuntur in morte, non fuit pœnitentia sera. Quippe, cum versatus esset in sylvis, credibile est ad eum non hæcenus pervenisse notitiam Christi, nisi valde confusam. Et sic latro, ut notat Gregorius 18. moral. cap. 23. *subitæ repletus gratia fidem accepit in cruce*. Quamobrem, cum primò vocatus est ad fidem per notitiam Christi, non distulit assensum; sed illico præstitit, ac pœnitentiam egit: ac proinde pœnitentia latronis, post Christi notitiam, festina fuit, non sera. Quod adnotans Eusebius Emisenus homil. de bono latrone: *Ille, inquit, nec salutis tempora, nec remedia status sui in momenta ultima, infelici fraude, posuit: nec redemptionis sue spem in desperationis novissimum recensuit: nec religionem antè, nec Christum scivit. Quod si scivisset, fuisset forsitan inter Apostolos non postremus in numero, qui prior factus est in regno. Ergo etiam ex hoc in extremo placuit Deo, quia ad consequendam fidem non fuit extrema hora illa, sed prima*. Idem testatur Ambrosius in Luc. 23. ubi: *Citò, inquit, ignoscit Dominus: quia citò ille convertitur*. Non possunt igitur ex hoc latronis exemplo concipere fiduciam pœnitendi in morte adulti fideles: de quibus est præfens quaestio. Quia hi, post acceptum lumen fidei, differunt veram pœnitentiam per annos: quam bonus hic latro non distulit per horam.

Retorqueo tertio: quia pœnitentia latronis fuit quidem parva extensivè, sed fuit maxima intensivè, cum summis actibus fidei, & charitatis: quos ratione circumstantiarum eximios, impossibile est non nisi in paucissimis, immò nec in paucissimis inveniri.

Primò quoad actum fidei latro in Christum credidit in medio populi non credentis, & contradicentis: ac dum ceteri omnes saltem dubitarent in fide, ipse fidem ab Apostolis derelictam arripuit: ac solus in tota Ecclesia fidelis repertus est cum Deipara. Quippe, ut notat Augustinus serm. de SS. Casto & Emilio, *tunc in Christum latro credidit, quando fides Apostolica trepidavit*. Idem serm. 140. de tempore: *Inter signa, inquit, atque virtutes attestantibus miraculis, & acclamantibus, aliquoties in discipulis mens iam robusta titubavit. Et nunc Christi suppliciiis quodammodo contradicentibus in latrone fides novella convaluit*. Drogo etiam de sacram. Domin. pass.

Raynaudus.

Gregorius.

Emisenus.

Ambrosius.

Augustinus.
Latro in cruce fide vicit
Apostolos.

dicit Petrum, & latronem permutasse vices. Petrum quidem fuisse latronem in domo Caiphæ: latronem verò fuisse Petrum in cruce. Idest, latronem evasisse Apostolum in cruce, dum Apostolus se gessit ut latro in domo Caiphæ.

Chrysoſtom. Mirabilior fides, quòd non ex miraculis, sive eclipſi, sive terræmotu; (quæ, ut notat S. Leo serm. 2. de passione, conſequuta sunt post confessionem latronis) sed Christum, & Regem, & Deum agnovit in solo crucis opprobrio. Ideo Chrysoſtomus homil. de cruce, & latrone eum alloquens. *Dic mihi, inquit, regnum commemorans, quid regium vides? clavi, & crux est, quod aspicias. Sed ipsa crux, inquit, regnum est. Et ideo eum regem nomino, quia crucifixum inspicio.*

Ambros. Ambrosius etiam serm. 45. *Illud, inquit, ad gratiam ejus (latronis) maioris est meriti, quòd Christum in cruce credidit: & passio, qua aliis scandalum fecit, illi ad fidem profecit.*

Divinitatem etiam Christi ab eodem agnitam, & creditam testatur Chrysoſtomus homil. cit. dum: *Videt, inquit, in tormentis, & tanquam in gloria adorat. Videt in cruce, & rogat quasi in cælis sedentem. Et infra: Iudæi crucifixerunt, qui noverunt legem, & prophetas. Tu verò Deum vocas condemnatum, & crucifixum adoras. Augustinus etiam dicit à latrone cognitam esse Christi divinitatem. Nam serm. cit. de SS. Casto & Æmilio: *Credidit, inquit, in cruce pendentem, & consortem crucis agnovit Deum. Idem testatur sanctus**

Maximus. Maximus homil. 1. de Latrone: *Fidelis, inquit, latro non credidit moriturum, quem annunciat regnaturum: Non putavit subdendum inferis, quem dominaturum confitetur in cælo. Cernat licet ejus hiantia vulnera, spectet ejus sanguinem profluentem; Deum tamen credit. Et Anastasius Sinaita lib. 5. hexa. de S. Latrone loquens, volucris, inquit, cæli, magna Aquila per aërem volans in Paradisum. Quibus verbis alludere videtur ad Joannem Apostolum, ex celeri agnitione divinitatis in Christo, assimilatus Aquilæ volanti.*

Clarior etiam fuit Latronis de Christi divinitate confessio, quàm Petri Apostolorum Principis, dum dixit, *Tu es Christus Filius Dei vivi*: Quippe non viderat Latro, ut viderat Petrus, Christum transfiguratum in monte, quando *resplenduit facies eius sicut Sol, & vestimenta eius facta sunt alba sicut nix*, Matth. 17. sed videbat cui non erat aspectus, ex Il. 53. & videbat spoliatum & nudum. Non audierat *Moyſen & Eliam cum eo loquentes*; sed audiebat Pontifices & Phariseos cum subsannantes. Non intonuerat in ejus auribus vox Patris, *Hic est Filius meus dilectus*; circumsonabant undique contumeliæ & opprobria prætereuntium. Prodiderat Christum Judas: abnegaverat Petrus: dereliquerant cæteri. Silebat Magdalena: silebant Mariæ reliquæ: silebat Joannes: silebat Deipara. Solus Latro testimonium Christo reddidit, & quod corde conceperat, statim ore

deprompsit, Domine, memento mei, &c. Hanc fidem animaduertens Chrysoftomus hom. 2. in Psal. 50. *Quid contulit, inquit, Deus saluti ipsius? remissionem peccatorum. Quid contulit latro? confessionis fidem. Qualem? grandem, excelsam nimis, calum tangentem. Indai viderant mortuos suscitatos, leprosos mundatos, demones fugatos, mare infranatum, piscem staterem portantem, stellam rutilantem, Magos concurrentes, Herodem turbatum. Hæc omnia videntes crucifixerunt Christum. Latro verò nihil horum videns considerabat sputis repletum, crucifixum, aceto potatum & felle: cum hæc omnia videret, non est scandalizatus; sed Regem calorum confessus est. Vides quod non sine causa misericordiam consequutus est, quia & ipse fidem intulit ad salutem suam. Denique, si eximiam confessionis fidei factæ à Petro præmium fuit primatus in Ecclesia militante, eximiam confessionis fidei factæ à Latrone præmium fuit quidam primatus in Ecclesia triumphante. Ideo sanctus Paulinus epist. 11. ad Seuerum, *Latro, inquit, longas Sanctorum vias de momento fidei & confessionis anticipans, meruò ante ipsos Apostolos & Martyres Regnum prius inuasit, & primus celi prado diripuit.* Hæc de eximia fide Latronis.*

Chrysoftom.

Latro per eximiam fidem primatum habuit in Ecclesia triumphante.

Secundò, intulit Latro actum etiam eximium spei, sperans salutem ab eo qui, vt exprobrant Principes Sacerdotum, & seniores, alios saluos fecerat: seipsum non poterat saluum facere, Matth. 27. Et, vt notat Bernardus tract. de Passione Domin. cap. 9. *ab eo fiducialiter petit auxilium, qui indigere videbatur auxilio. Sperauit æternam vitam ab eo, quem tanquam socium criminum videbat socium supplicii. Sperauit veniam ab eo consequuturum etiam blasphemiarum & conuiciorum, quæ paulò antè in eum ipse iactauerat: cum duo latrones qui crucifixi erant cum eo, improperebant ei, Matth. 27. quod de utroque latrone, quidquid aliqui aliter sentiant, Patres intelligunt. Ideo Augustinus serm. 6. de diuersis, spem Latronis spei Discipulorum longè anteposuit. Arnoldus Carnotensis tract. de secundo Christi verbo, eum appellat *spei exemplum: qui dum ingemit, subito quod querit, inuenit: quod petit, accipit: & illico audit, Hodie mecum eris in Paradiso.* Denique sperauit, vt idem notat, *illo temporis articulo, quo fere ab ipsis Apostolis salus desperabatur.**

Bernard.

Arn. Carn.

Tertiò, edidit Latro actum eximium charitatis proximi, inter angores mortis, quasi magis de socii spirituali salute sollicitus, quàm de sua, prius peccatum illius reprehendit, quàm precatur pro suo: *Neque tu times Deum, quod in eadem damnatione es? &c.* Præceptum charitatis de correctione proximi, quod pauci inter Christianos seruant in vita, ipse seruauit in morte, inter extremos Crucis, cui ipse quoque clauis affixus erat, dolores: & vt notat Chrysoftomus homilia 1. de Cruce & Latrone, *clauorum confixione constrictus suas necessitates prætermittens, aliorum utilitatem cogitabat; & sanis*

Charitatis actus erga proximum à S. Latrone exhibitus.

Chrysoft.

Gregorius.

persuasione alium inuitabat ad vitam. Idem animaduertens Gregorius lib. 18. Moral. cap. 23. Charitatem, inquit, *Latro in morte sua uinaciter tenuit, qui fratrem, & collateralionem pro simili scelere morientem, & de iniquitate sua arguit; & ei vitam, quam non cognouerat, prædicauit.* Certè eximia fuit sancti Latronis charitas erga proximos, quod Christi redemptionem & regnū, in ipso mortis agone, Iudæis ac Gentibus annunciauit primus, Christi morientis prece, sicut Baptista nascentis. Ideo ab Arnolde tract. de septem uerbis: dicitur *Latro collateralis Christi, & præcursor eius uictoria.*

Charitatis
actus erga
Christum à
S. Latrone
exhibitus.
XXXIV.

Quartò, edidit Latro actum eximium charitatis erga Christum, in quibusdam maiorem charitate Apostolica. Nam Apostoli Christum sequuti sunt ab eo exterius uocati: Latro non uocatus à Christo, ei se ultro exhibuit in discipulum. Apostoli Christum sequuti sunt in prospera, ut ita dicam, fortuna; cum coruscaret miraculis, atque ut Messias & Rex acclamaretur à turbis: Latro Christi se professus est affeclam (quod proprium amoris est) inter aduersa; cum ille pendere è trabe, morti proximus, despectus à turbis, desertus à suis. In hoc statu eius suscepit patrocinium, quem non nouerat, contra sodalem, cum quo uixerat. Crescit hæc charitas ex circumstantia status ipsiusmet Latronis. Quippe, ut notat Arnolde de secundo Christi uerbo, *Hora mortis erat iamque confitentis anima faucibus hærebat, iamque linguam eius alligabat angustia; cum, ut notat sanctus Leo ser. 4. de Passione, inter lætantis anima dura tormenta hærens patibulo transiit ad Christum.* Tunc inter mortis angustias immemor sui, memor Christi, eum conuiciis à collega proscindi non tulit: & respondens (utique non pro se, sed pro Christo) non requisitus pro illo Apologiam suscepit: atque extremum halitum, qui uix liberè meabat ad vitam, totum in Christi defensionem effudit. Quod expendens Gregorius lib. 18. Moral. cap. 23. *In cruce, inquit, clauis manus eius pedesque ligauerunt, nihilque in eo à pœnis liberum, nisi cor & lingua, remanserant. Inspirante Deo, totum illi dedit quod in se liberum inuenit; ut iuxta id, quod scriptum est, corde crederet ad iustitiam, ore confiteretur ad salutem.*

Arnold.

S. Leo.

Gregor.

Elucet magis hæc charitas ex eo quod non solum contra collegam, sed etiam contra Principes Sacerdotum, contra Scribas & Phariseos, & contra uniuersum populum Iudæorum Christi causam suscepit: tum quia tacite Iudæos reliquos reprehendit, dum dixit, *Neque tu times Deum?* Nam, ut bene aduertit Raynaudus in libello de sancto Latrone, cap. 8. particula (*neque*) est conjunctiua, & reddit hunc sensum: Etiam tu cum his non times Deum? & sic indirectè reprehendit Iudæos omnes, tanquam in Christi improperiis ostenderent non timere se Deum: Tum quia, silentibus Dei para & Ioanne, contradicentibus qui astabant cæteris, ipse zelo honoris Christi inardescit.

ens, eius innocentiam declarauit: & quem paulò antè in concilio Pontifices & Sacerdotes clamauerant reum mortis, audet ipse coram iisdem in cruce pendens, tanquam in tribunali sedens, pronunciare innocentem: *Hic verò nihil mali fecit*: & vt notat Chrysoftomus in oratione de cœco, *qui fuerat in iudicio reus, egit in cruce iudicem & magistrum*. Fortitudinem in hoc Martyrum anteuertens; qui coram Christi persequutoribus vltro se Christi asseclam, idest Christianum esse, professus est. Neque iudicium astantium veritus, qui eum habituri erant vt insanum; neque cruciatuum accessiones, quas à Iudæorum & carnificum turba meritò poterat formidare.

Ideo Patres eum tanquam martyrem prædicant, vt mox subiiciam. Et Arnoldus Abbas tract. de septem verbis, propter hanc eximiam charitatem dicit, *ibi latronem locatum, vnde Lucifer corruit*. Nec desunt qui dicant sancto Latroni datum esse in cœlo singularem quemdam, & diuersi ordinis locum, tanquam Christi aduocato. Quippe multos Christus Apostolos habuit, plures Discipulos, plurimos Martyres, ac sui nominis testes: cùm verò reus apud Iudæos causam dixit, aduocatum non habuit nisi vnicum, nempe sanctum Latronem, qui vnus Christum in cruce contra omnes omnium aduersariorum insultus ausus defendere, meritò à sancto Chrysoftomo homilia de cœco nato, dicitur *Christi aduocatus*. Hæc de charitate erga Christum.

Latroni peculiarem in cœlo locum datum esse, opinio aliquorum.

Quintò, attulit Latio iuxta mensuram charitatis, qua ardebat, actum contritionis eximium. Ideo dicitur ab Arnolde tract. de septem verbis; *pœnitentia regula, confessionis forma*. Et magis de peccato dolens quàm de morte, non petit à Christo vitam, sed peccatorum remissionem. Quod aduertens sanctus Maximus hom. I. de Latrone: *Tam repente, inquit, mutatus est, vt presentem pœnam despiceret, ac de futura tantum veniam deprecaretur. Remissens enim scelerum suorum, & pœnitentiam gerens, plus incipit dolere quod sperat, quàm sentire quod patitur*. Tum etiam, quia doluit plus de culpa quàm de pœna: petens pœnas luere vsque ad diem iudicii, & ad secundum Christi aduentum. Quod significasse videntur iis verbis, *memento me dum veneris in regnum tuum*. Quæ est animaduersio Augustini ser. 27. ex 40. nouiss. qui, *Crucifixum, inquit, videbat, & regnaturum sperabat. Memento, dixit, mei non modo, sed dum veneris in regnum tuum. Multa, inquit, mala feci: sufficiunt tormenta mea, vsque ad aduentum tuum modo torquor: tunc mihi parce, cum veneris*. Idem ferm. 120. de tempore respondens ex persona Christi, *Quid me, inquit, exorandum putas, vt in die iudicii meminerim tui? Quid me ad presentem retributionem paratum, in tempora tam longa dissimulas?*

Contritionis actus à S. Latrone exhibitus. Maximus.

Augustin.

Hunc dolorem comitata est confessio peccatorum publica: Nos

S. Latronis in
cruce publi-
ca confessio.
Chrysofom.
Arnold.

quidem iustè, nam digna factis recipimus. Quæ verba expendens Chrysofomus hom. 1. de cruce, & latr. *Vidisti*, inquit, *plenam confessionem*: *vidisti latronem in cruce suis renunciaſſe peccatis*? *Nullus impulit*: *nullus necessitate conſtrinxit*: *sed ipse sponte sua peccata publicabat dicens*: *Nos quidem iustè, &c.* Arnoldus etiam loco cit. *Sibi*, inquit, *non parcit*: *accusator est sui*: *se ipsum, contra se sententia prolata, persequitur.*

S. Latronis
pro peccatis
satisfactio.

Sequuta etiam est satisfactio, primo quia sodalem, quem antea verbo, exemplo, incitauerat ad peccandum, tunc verbo & exemplo inuitauit ad pœnitentiam. Secundò, quia cum ipse paulò antè vnà cum socio impropèrasset Christo; quippe *latrones, qui crucifixi erant cum eo, impropèrabant ei*, Matth. 27. postea coram omnibus cecinit palinodiam, & publicè priùs dicta retractauit, testans Christi innocentiam, potentiam, & regnum. Tertiò, quia patienter pertulit cruciatuſ, & mortem pro peccatis: quod expressit dicens, & *nos quidem iustè, &c.* Ex quo ad summum colligitur eos qui, rei criminum illatam manu carnificis mortem perferunt patientes, etiamſi malè vixerunt: plerumque bene mori: præfertim Neapoli aliisque in vrbibus, vbi pii doctique homines, quos confortatores appellant, egregiam in hoc nauant operam aliquot diebus ante supplicium. Cedit his mors violenta perlata patienter in pœnam. Sed hi respectiue ad alios compertum est, quàm sint pauci. Nam vt notat Chrysofomus hom. 2. in Psalm. 50. *Vides quod latro non sine causa misericordiam consequutus est*: *quia fidem intulit ad salutem*, immo simul cum fide actus eximios, charitatis, contritionis. Et, vt notat Arnoldus loco cit. multa simul officia pietatis complectitur, *Orat, adorat, credit, timet, compungitur, confitetur, prædicat, amat, confidit*: idque cum iis extraordinariis circumstantiis, quas impossibile est moraliter in aliis reperiri. Et sic ab eo non potest trahi argumentum ad alios, qui, malè vixerint: immo potest trahi argumentum oppositum, cum vnus, qui malè vixit, non reperiatur saluatus nisi per excessiuos actus fidei, spei, charitatis, & pœnitentiæ.

Chrysof.

S. Latro ve-
rè, & rigoro-
sè martyr.

Retorqueo tertiò, quia multò minùs potest argumentum trahi à latrone si verum est quod plures affirmant, sanctum Latronem non solùm martyrium subiisse patientiæ, sed etiam propriè, & rigorosè acceptum; quod bonum obtingit paucissimis. Certum autem in hoc est, quia ex parte ipsius fuerit præparatio animi ad subeundos maiores cruciatuſ pro Christo, quando coram Iudæis Christi asseclam se esse professus est. Quæ voluntas moriendi pro Christo, & præterea causa mortis illatæ aliquo modo propter Christum requiritur ad martyrium. Aliqui dicunt, posita ex parte ipsius hac voluntate, Deum ex priuilegio suppluisse defectum causæ: sicut è conuerso in martyrio Sanctorum Innocentium, posita causa occidendi eos propter Chri-

Itum, Deus ex privilegio supplevit defectum voluntatis. Carthagena verò lib. 11. de Christo hom. 3. Fernandus in cap 40. vers. 10. & alii, volunt fuisse martyrem propter mortem illatam ex novo titulo, & motivo, nempe propter odium in eum ex confessione Christi. Nam cum Iudæi Christum vituperarent, & titulum Regis à cruce optarent expungi; contra verò latro Christum publicè declararet innocentem, adoraret ut regem: certum omnino videtur Principes Sacerdotum cæterosque, qui astabant, Christi hostes contra sanctum Latronem concepisse odium non vulgare, ac ex hoc odio crura fregisse.

Denique probabile omnino est, non solum adversus eum desævuisse conviciis, sed etiam demandata in utroque latrone crurium fractione, carnifices instigasse, ut in eum specialiter desævirent: cui ex recentissima causa specialiter erant infensi. Certum planè videtur prius bono latroni crura facta esse, quàm malo, ut colligitur ex iis verbis Ioan. *Et primi quidem fregerunt crura, & alterius, qui crucifixus est cum eo.* Primus non potest intelligi nisi is, qui erat à dextris: cum Christus esset medius. Locus autem dexter etiam tunc erat honoratior, ut patet ex Psalm. 109. *Sede à dextris meis.*

Bonum autem Latronem crucifixum esse à dextris tum habetur ex vetusta traditione, tum ratio suadet: quia Christo Iudice medio inter utrosque, ipse figura erat prædestinatorum, qui locandi sunt à dextris; sicut malus latro reprobatorum, qui locandi sunt à sinistris, ex Matth. 25. *Numquid igitur, ut in consimili materia dixit Gregorius hom. 22. in Evang. tam subtilis Evangelista descripto mysterio vacare credenda est? dum Scriptura signanter dicit prius facta esse crura sancti Latronis, quàm alterius.* Certè hoc otiosè non dicitur. Aliud autem in hoc mysterio latere non potest, quàm anticipationem illam vulneris, ut res ipsa declarat, ortam fuisse ex rabie Iudæorum prius in eum desævientium, qui in confessione Christi crucifixi fuerat primus, ut affirmant innominati apud Cornelium in Luc. 23. vers. 42. & expressè Bonacina disp. 2. de Sac. q. 1. p. 2.

Quod si differentia temporis refunditur in substantiam actus, ut in materia de Incarnatione communiter docent Theologi; utique anticipatio mortis refunditur in substantiam mortis: ac proinde mors ipsa illata est latroni in odium confessionis fidei, quam paulò ante Christo exhibuerat: & sic, fuit verè & propriè martyr, ut mirum non sit passim à Patribus Martyrem prædicari. Cyprianus serm. de Passione Christi: *In cruce, inquit, Latro confitens non tantum indulgentiam mernit; sed Christi familiaris effectus, præmissus in Paradisum, & factus est particeps regni per confessionem factus collega martyrii.* Illud (per) denotat causalitatem, & omnino significat confessionem Christi fuisse illi causam martyrii. Idem Cyprianus, sive Lucius Papa, aut alius Author, serm. de oper. Christi Card. serm. de coena Domini

Cyprianus.

XXXV.

- Latrocinium*, inquit, damnationem meruerat & supplicium, sed cor contritum pœnam mutauit in martyrium, & sanguinem in baptismum. Apertè testatur habuisse baptismum sanguinis, quod non est nisi martyrium. Ideo idem Cyprianus epist. 73. sanguine, inquit, sic baptizatos, & passione sanctificatos consummari declarat idem Dominus, quando ad latronem in ipsa passione credentem, & confitentem, loquitur & pollicetur quod secum futurus sit in Paradiso. Hieronymus epist. 13. ad Paulinum, *Latro*, inquit, *crucem mutat Paradiso; & facit homicidii pœnam martyrium.* Quod optimè quadrat in ea quæ diximus; quia ipsamet fractio erurium, quæ fuit pœna homicidii; dum in ea facta est quædam anticipatio in odium fidei, facta est homicidii pœna martyrium. Augustinus sermone 12. de tempore: *Latro*, inquit, *nondum vocatus, & iam electus; nondum famulus, & iam amicus, nondum discipulus, & iam magister. Ex latrone confessor: quia, etsi pœna coeperat in latrone, nouo genere consummatur à martyre.* Nihil clarius. Idem libro de anima, & eius origine, cap. 6. *Latro*, inquit, *tantum valuit confessus Dominum crucifixum, quantum si fuisset pro Domino crucifixus.* Hoc verificari non posset, nisi in illo confessio Christi causa fuisset, vt pateretur in cruce pro Christo. Hilarius lib. 10. de Trinitate, de Latrone loquens: *Martyri*, inquit, *suo Paradisum promittens.* Denique Basilius Seluc. orat. 24. *Martyrium*, inquit, *perferenti regnum concedit: Hodie mecum eris, &c.* Eucherius hom. de Latrone, *Quem*, inquit, *culpa perdiderat, cruciatus absoluit, damnatio consecrauit.* Et infra vsurpat verba suprâ citata ex Augustino, & si pœna coeperat in latrone, nouo genere consummatur in martyre. Drogo de Passione Dom. sacr. O beatissimum, inquit, latronem, iam non latronem, sed martyrem. Alcimus lib. de sent. Dei, de Latrone loquens ait, *Martyrium de morte rapit.* Anselmus alloquio cœlesti 30. de eodem agens ait: *Venerabilis ille confessor, & gloriosus martyr.* Gaufridus Vindoc. serm. 10. *Latro confessor ex latrone efficitur, & martyr ex confessione.*

Hi Patres, non est vt explicentur de martyrio improprie accepto, cum è suprâdictis possint explicari proprie iuxta regulâ traditam ab Augustino de explicatione Scripturæ lib. 3. de doctrina Christi c. 10. Idcirco Binettus libro de bono Latrone, eum appellat *Archangelum Paradisi, Christi primogenitum, mundi totius Prædicatorem, Apostolum, & Martyrem.* Quamuis in hoc de martyrio proprie dicto contradicat Theophilus Raynaudus loco citato cap. 12. Vterque tamen Raynaudus & Binettus in libellis de sãcto Latrone editis doctissimos calamos summis eiusdem præconiis decorarunt. Si igitur sanctus Latro verè martyr Christi fuit, ii, qui malè vixerunt, in fine euadant martyres, & eos adnumerabit inter electos. Sed quia hoc vix, aut ne vix quidem reperitur in paucis; ideo ab exemplo Latronis nullum potest

potest sumi argumentum de bona morte eorum, qui malè vixerint, immo potius potest ab eo sumi argumentum contrarium, non conringere eos, qui malè vixerint, saluari nisi culpas diluant martyrio.

Retorqueo denique ultimò hoc argumentum, quia ut notat Arnol-
 dus loc. cit. considerare necesse est quem locum, quem modum, quod
 tempus hæc causa habuerit: quia factum est hoc privilegium ex præ-
 sentiali assistentia Deiparæ & Christi: Deiparæ, quæ astabat media
 inter sanctum Latronem & Christum, de quo tractat. præced.
 num. 266. Christi verò mundum in eo temporis articulo redimentis.
 Dum, ut notat Bernardus tract. in illud Ego sum vitis vera cap. 9. *in*
cruce tanquam in sede sponsali, die nuptiali sederet, Quod si, quando
 Christus in cruce pendeat, & ex eo largissimè rivi sanguinis deflue-
 bant, quando opus redemptionis fervebat, quando Crucifixus per
 tot ora quot vulnera è crucis cathedra pœnitentiam prædicabat, è
 duobus latronibus consortibus non utrumque convertit, sed utrum;
 quid sperandum est de iis, qui postquam malè vixerint, moriuntur
 non cum Christo in cruce, sed inter amicos decumbentes in culcitra?
 Certè potuit Christus latronem utrumque convertere: sed voluit in
 hoc summam difficultatem ostendere conversionis eorum, qui malè
 vixerunt. Et ideo, juxta evulgatum axioma: *Vnum convertit, ne despe-*
rares: alterum reliquit, ne præsumeres.

C A P V T V L T I M V M.

Diluuntur argumenta pro maiore numero electorum.

EX dictis facile est eruere responsiones ad fundamenta contrariæ XXXVI.
 sententia.

Ad primum è scripturis, in quibus magnificatur multitudo electo-
 rum, respondeo cum Augustino lib. 3. contra Cresconium cap. 66.
 ubi: *Solue, inquit, quæstionem. Cum Christus dicat, quàm arcta est*
via, quæ ducit ad vitam, pauci sunt qui inueniunt eam. Et idem
ipse alibi dicat, multi ab Oriente, &c. recumbent cum Abraham,
Isaac, & Iacob in regno cælorum. Quomodo in Apocalypsi demon-
stratur eorum multitudo, quam numerare nemo poterat ex omni
gente, & tribu, & lingua habentium stolas albas palmasque ferentium:
quomodo iidem sunt pauci, qui multi? neque enim unum horum verum
est, alterum falsum: cum sit virumque diuina veritate prolatum.
Nisi quia iidem ipsi boni, verique Christiani, qui per se ipsos multi
sunt; in comparatione malorum: falsorumque, iidem pauci sunt. Ex
 Augustino igitur prædestinati absolutè multi sunt, respectiue ad re-
 probos pauci sunt. Hæc de beatissima illa turba, sine turba: in qua
 quilibet è turba est electus ex millibus.

Respondetur
 ad scripturas
 Pro numero
 prædestina-
 torum alla-
 tas.